

# Machtige tijdreeksen en machtige anekdotes

Rob G. Bijlsma

In deze Takkeling staan enkele fraaie tijdreeksen, gebaseerd op tellingen met omringende franje uitgevoerd door vrijwilligers. Beide studies ruiken doordringend naar het veld, de plek waar het allemaal gebeurt, en zijn een voortzetting van jaarlijkse verslagleggingen van alweer een tijdje terug. In de tussentijd zijn grote stappen gezet. Iets daarvan vindt zijn weerslag in beide verhalen. De Grauwe Kiekendief wordt al meer dan een kwart eeuw beschermend op de voet gevolgd door vrijwilligers die in dat tijdvak niets van hun enthousiasme zijn kwijtgeraakt. Stukje bij beetje puzzelt deze groep in het veld de ecologie van een lastige soort bij elkaar. De combinatie van wetenschappers en amateurs heeft het onderzoek diepte gegeven. Tegelijk blijven de basisgegevens verzameld worden (paren, nesten, broedsucces, voedsel). Ga er maar eens aan staan, in die winderige Groningse en Flevolandse vlaktes! Dat er allerlei verrassingen opduiken, ligt voor de hand. Zo maken de kiekendieven verhoudingsgewijs weinig gebruik van de braakranden (of faunaranden, of ...), terwijl ze er wél van profiteren. Rara, hoe kan dat? De geloggerde vogels gaven het antwoord.

Die andere soort, de Slechtvalk, is zo'n beetje het tegendeel van de Grauwe Kiekendief. Hoewel misschien ook een zetje in de rug gehad van mensen, bedruipt de Slechtvalk zichzelf. En floreert! De populatie is van nul naar meer dan honderd paar gegroeid, eerst langzaam, toen steeds sneller. Wat wil je ook: elke soort die zijn weg weet in een verstedelijkende wereld, en daar zelfs van profiteert, is – vooralsnog, want je weet nooit - een gouden toekomst weggelegd. Dus waar de een met kunst en vliegwerk overeind wordt gehouden, lierefluit de ander van Botlek naar elektriciteitscentrale, van kathedraal naar hoogspanningsmast. Een groep liefhebbers, uitgerust met camera's en telescopen, heeft die vestigingsgeschiedenis nauwkeurig vastgelegd aan de hand van aflezingen van ringen en kleurringen. Iedereen die twijfelt aan het nut van het ringen van vogels, kan hier lezen wat dat oplevert. En bedenkt: alleen met échte, langdurige kennis zijn veranderingen in de leefwijze op te sporen en te duiden. Want één ding is duidelijk: de dynamiek van ons tijdsgewricht is enorm. Vogels overleven alleen als ze daar antwoorden op vinden.

In contrast met langlopend onderzoek staat de anekdote, het domein pur sang van de vogelaar. In De Takkeling staan veel anekdotes, ook in onderhavige. Soms gaan die verder dan het plakken van een naamplaatje of een evocatie van het gebeurde, namelijk wanneer de waarneming wordt geduid in het licht van bestaande kennis. Zo iets geeft de anekdote perspectief. Hoe onbeduidend anekdotes soms ook lijken, ze kunnen – indien later bijengeharkt uit de literatuur – veelzeggende of nieuwe inzichten bieden. Wat dan nog ontbreekt, zijn de gedachten of gedichten die al dat veldwerk oproepen, de poëtische kant van het vogelen...